

Yaratıcı Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Yapılan Çalışmalardan Bir Derleme

Bengisu Kaya

Gazi Üniversitesi

bengisu_kaya89@hotmail.com

ÖZET

Hızlı bir şekilde gelişen ve değişen dünyaya, bireylerin daha kolay uyum sağlayabilmeleri, daha pratik ve yaratıcı düşünebilmeleri, buna bağlı olarak kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri, diğer bireylerden farklı niteliklere sahip olabilmeleri için yaratıcı yazma becerilerini kazanmaları gerekmektedir. 2005 yılında eğitim sistemimizde yapılan değişikliklerle birlikte, Türkçe programında yaratıcı yazma çalışmalarına daha çok yer verilmiştir. Ancak bunun yeterli olmadığı, yaratıcı yazma çalışmalarının geliştirilmesinde daha farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin gelişimini sağlayacak çeşitli yöntem ve teknikleri sunarak, eğitimcilerde bir bakış açısının oluşmasına katkı sağlamaktır. Bu amaçla, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin gelişimini etkileyen öğretim yöntem ve tekniklerle ilgili yapılan çalışmalar incelenerek bir derleme hazırlanmıştır. Betimsel tarama yöntemine göre gerçekleştirilen çalışmada, ulusal ve uluslararası literatür taranmıştır. Tarama sonucunda ulaşılan makaleler, amaç ve sonuç göz önünde bulundurularak analiz edilmiş ve öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini etkileyen birçok faktöre ulaşılmıştır. Bu faktörler şiir, öykü, müzik, karikatür ve istasyon tekniği olmak üzere beş temel başlık altında incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda, söz konusu faktörlerin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. **Anahtar Kelimeler:** Yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesi, yaratıcı yazma, yaratıcılık, yazma.

Bireyler; duygularını, düşüncelerini, isteklerini diğer bireylere aktarmak için “dil”i kullanır. Dil, bu amaçlar için kullanılan en önemli araçtır. Toplumların, varlıklarını korumasını ve sürdürmesini sağlayan unsurların başında “dil” gelmektedir. Dil aracılığıyla kültür, nesiller boyunca aktarılır. Kültürel aktarımın doğru yapılabilmesi için dilin, kurallara uygun bir şekilde kullanılması gerekir. Dilin doğru kullanılması ise ancak iyi bir dil eğitimiyle gerçekleşir. Bu nedenle ülkeler, ana dillerinin doğru bir şekilde öğretilmesine önem verirler (Topçuoğlu Ünal ve Sever, 2012).

Dili, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir araç olarak tanımlayan Aktaş ve Gündüz (2008) dilin bu işlevinin yanında, bir insanın yetişmesine, zihinsel bakımdan gelişmesine de yardımcı olduğunu çünkü insanın dille düşünüp, dil aracılığıyla hissettiğini belirtmiştir.

Her bireyin, doğduğu andan itibaren duyduğu ve çevresinden öğrendiği ilk dil “anadil”dir. Sever (2004) anadili öğretiminin bireylere doğru, açık ve etkili bir iletişimi gerçekleştirebilecek dilsel becerileri kazandırma; onların düşünme güçlerini geliştirme, yetkinleştirme ve toplumsallaşma süreçlerine katkıda bulunma gibi temel amaçları olduğunu belirtmiştir.

Maltepe (2006a) ise, dil becerilerinin, bireylerin dinlediklerini, gördüklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlaması ve yine bunları tam ve doğru olarak başkalarına anlatması biçiminde özetlenebileceğini ifade etmiştir.

İlköğretim Türkçe dersi öğretim programına göre, dil becerilerinin kazandırılması; okuma, konuşma, dinleme, yazma, görsel oku-

Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları,
1 (2), 89-101

Research in Reading & Writing Instruction,
1 (2), 89-101

ma ve görsel sunu çalışmalarına dayanmaktadır. Bu beş temel beceri birbirine bağlıdır. Diğer bir deyişle, birbirini tamamlayıcı niteliktedir.

Demirel (2002) yazma becerisinin oldukça ağır geliştiğini, bu nedenle çeşitli alıştırmalar yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Çünkü yazma sürecinde; dil bilgisi kuralları, sözcük bilgisi, el becerisi, dili etkili kullanma gibi sayısı artırılabilir pek çok özellik işe koşulmaktadır. Sever'e (2004) göre yazma; duyduklarımızı, düşündüklerimizi, tasarladıklarımızı, görüp yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır.

Güneş (2007), son yıllardaki araştırmaların, çocuğun yazı dünyasına erken yaşlardan itibaren duyarlı olduğunu ve bunun büyük önem taşıdığını ortaya çıkardıklarını belirtmiş, yazıya duyarlılık ya da yazı bilinci denilen bu durumun, yazma becerilerinin temelini oluşturan çalışmaları kapsadığını ifade etmiştir. Özellikle okul öncesi eğitim alan çocukların, okula çeşitli bilgi ve becerilere sahip olarak geldikleri bilinmektedir. Çocukların sahip oldukları bu bilgi ve becerilerin yazı eğitimiyle kalıcı olması sağlanmalıdır. Bu noktada, erken yaşlarda başlanan yazı öğretimi büyük önem taşımaktadır.

20. yüzyılın sonlarından itibaren, öğrencilere verimli ve güzel yazı öğretimi, üzerinde önemle durulan konulardan biridir. Çünkü çocukluk yıllarında kazanılan bu beceriler, bireyin yaşamı boyunca sürmekte ve bireyin yaşantısını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, birinci sınıftan itibaren öğrencilerin yazma becerilerini doğru ve etkili bir şekilde kazanabilmeleri için öğrencilere "yazma ihtiyacı"ni hissettirecek yaşantıların düzenlenmesi önemlidir.

Keskinkılıç'ın (2005) da belirttiği gibi, birinci sınıf öğrencisinin yazabilmesi için, her şeyden önce elinin kalem tutabilecek olgunluğa ulaşması gerekmektedir. Ayrıca, gözleri de yazıları görebilmelidir. Çünkü yazma, algısal ve psiko-motor yanları yüksek düzeyde olan bir beceridir. Psiko-motor gelişim açısından, birinci sınıfa başlayan öğrencilerin kas ve kemik gelişimi, el-göz koordinasyonu henüz tamamlanmamıştır. Bu nedenle öğrenciler, uzun süre kalem tutamadıkları gibi, dikkatlerini de uzun süre sağlayamazlar. Gelişimlerini henüz tamamlamadıkları için, harfleri doğru ve düzenli yazamayabilirler. Ancak yine de öğrencilerin yaptıkları çalışmalar, öğretmen ve anne-baba tarafından takdir edilmeli, böylece öğrencinin yazmaya güdülenmesi sağlanmalıdır.

Binbaşıoğlu'na (2004) göre, yazı yazmada çok yetenekli öğrenciler olduğu gibi pek yetenekli olmayan öğrenciler de vardır. Bu nedenle, yazı öğretiminde öğrencinin bedensel ve psikolojik özelliklerinin de dikkate alınması, eğitimsel bir zorunluluk olmalıdır.

Daha önce de belirtildiği gibi, yazı sürecinde öğrenciler, diğer alanlara göre biraz daha zorlanmaktadır. Maltepe'nin (2006b: 58) söz konusu durumla ilgili görüşleri şu şekildedir:

Yazma becerisini geliştirmede öğrencilerin güçlük çekmelerinin yalnızca yazmanın doğasından kaynaklanan sorunlara bağlı olmadığı düşünülmektedir. Türkçe

derslerindeki öğrenme-öğretme süreçlerinde gerçekleşen yazma uygulamaları da hem öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutum geliştirmelerine hem de bunun sonucu olarak yazmayı zor bir beceri olarak algılamalarına neden olmaktadır. Bu zorlukların ortadan kalkması ve yazma becerisinin geliştirilebilmesi için öğrencilerin yazmaktan zevk almasını sağlamak gerekmektedir. Bu başarıldığında yazma becerisini geliştirmeye ilişkin uygulamaların gerçekleştirilmesinin daha da kolaylaşacağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin bu zorlu süreci daha rahat geçirmelerini ve buna ek olarak yazı yazmaktan keyif almalarını sağlayacak yöntemlerden biri "yaratıcı yazma"dır. 2005 yılında eğitim sistemimizde yapılan değişikliklerle birlikte, Türkçe programında yaratıcı yazma çalışmalarına daha çok yer verilmiştir. Ancak bunun yeterli olmadığı, yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesinde daha farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Çünkü hızlı bir şekilde gelişen ve değişen dünyaya öğrencilerin uyum sağlayabilmeleri, daha pratik ve yaratıcı düşünebilmeleri, buna bağlı olarak kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri, diğer bireylerden farklı niteliklere sahip olabilmeleri için yaratıcı yazma becerilerini etkili bir şekilde kazanmaları gerekmektedir. Fakat ülkemizde yapılan çalışmalar hâlâ yeterli değildir. Bu alanla ilgili daha fazla araştırma yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı; yaratıcı yazmanın ne olduğunu, neden geliştirilmesi gerektiğini ve yaratıcı yazma becerilerini geliştirme sürecinde hangi yöntem ve tekniklerin etkili olduğunu açıklamaktır. Bu amaçla, öğrencilerde söz konusu becerinin geliştirilmesine yönelik yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalar derlenmiştir. Çalışmada yaratıcı yazma becerisini geliştirdiği belirlenen; şiir, öykü, müzik, karikatür ve istasyon tekniğine yer verilecektir. Bu çalışma ile Türkçe öğretiminde temel dil becerileri arasında en zor gelişen beceri olarak kabul edilen yazma türlerinden yaratıcı yazmanın geliştirilmesinin önemini belirtmenin yanı sıra yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesinde eğitimcilerle bir bakış açısının kazandırılabilmesi ve söz konusu yöntem ve teknikleri daha etkin bir şekilde kullanabilecekleri düşünülmektedir.

Yaratıcı Yazma

Yazmak, "Duyduklarımızı, düşündüklerimizi, tasarladıklarımızı, görüp yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Konuşma gibi, başkaları ile iletişim kurmanın, kendimizi anlatmanın bir yoludur." (Sever, 2004: 24).

Akyol (2001) yazmanın, düşüncelerimizi ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri motorsal olarak üretebilmek olduğunu belirtirken; Güneş (2007), beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemi olduğunu ifade eder. Bu ifadelerden yola çıkarak yazma kavramı genel olarak; sahip olduğumuz duygu, düşünce ve görüşleri zihnimizde yapılandırıp, sembol ve işaretler kullanarak dilin kurallarına uygun şekilde yazıya dökmeye işi olarak tanımlanabilir.

Aktaş ve Gündüz (2008) yazılı anlatımın; her türlü olay, düşünce, durum ve duyguları, dili en güzel şekilde

kullanarak, belli bir plan dâhilinde başkalarına ve yarınlarına ulaştırmaya, böylece kalıcılığını sağlamaya fırsat veren bir araç olduğunu ifade etmişlerdir.

Göçer (2010), yazma becerisinin yazı yazmakla öğrenildiğini, yazma eğitiminin temel ilkesinin “yazdırmak” olduğunu ifade eder. Yazma becerisinin gelişebilmesi için; bir durum hakkında ayrıntılı ve yaratıcı düşünebilme, düşündüklerini açık ve net bir dille, bir düzen içinde ifade edebilme, güzel ve etkileyici bir anlatımla yazıyı ilgi çekici hale getirebilme gibi yetilerin kazanılması gerekmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı (2009: 13), Türkçe dersi (1–5. sınıflar) öğretim programındaki öğrenme alanları ve kazanımlarla öğrencilerde şu temel becerilerin gelişmesini sağlayacaktır:

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma,
- Eleştirel düşünme,
- Yaratıcı düşünme,
- İletişim,
- Problem çözme,
- Araştırma,
- Bilgi teknolojilerini kullanma,
- Girişimcilik,
- Karar verme,
- Metinler arası okuma,
- Kişisel ve sosyal değerlere önem verme.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)’in Türkçe öğretim programıyla öğrencilerde geliştirmeyi hedeflediği becerilere bakıldığında da “yaratıcı düşünme” dikkati çekmektedir.

Yazı türleri; bilgilendirme yazısı ve yaratıcı yazı olmak üzere ikiye ayrılır. Bu makalede, yaratıcı yazma ve yaratıcı yazmanın geliştirilmesinde kullanılacak yöntem ve teknikler incelenecektir.

Yaratıcı yazmaya geçmeden önce, yaratıcılık kavramına bakılması yararlı olacaktır. “Yaratıcılık, toplumun ve insanın gelişiminde önemli bir yer tutan, her bireyde var olan ve yaşamının her döneminde yer alan bir yetenek; günlük yaşamdan bilimsel çalışmalara kadar uzanan geniş bir alanı içine alan süreçler bütünü, bir tutum ve davranış biçimi; var olandan yeni ve farklı bir şeyler çıkarma; yakın ve uzak çevreyi görebilme; yoğun bir farkındalık ve bilinç artışıdır.” (Maltepe, 2006a: 32; 2006b: 59).

Topçuoğlu Ünal ve Sever (2012: 2909) ise yaratıcılığı şu şekilde ifade etmiştir:

Yaratıcılık var olan kalıpları yıkma, alışlagelmiş dışına çıkma, bilinmeyenlere doğru bir adım atma, dayatılan düşünce kalıplarını kırma ve yeni bir düşünce çizgisi ortaya koyma, bir problem için değişik çözümler getirme, başkalarının izlediği yoldan çıkma, başka şeylere yol açan yeni bir şey bulma, yeni bir ilişki kurma, yeni bir düşünce ortaya koyma ve insanlığa faydalı yeni bir aracı veya bir formülü bulma becerisidir.

Her iki tanım incelendiğinde yaratıcılıkla ilgili; var olandan yeni ve farklı bir şey ortaya çıkarma, kalıpları yıkma, değişik çözümler getirme gibi ifadeler ön pla-

na çıkmaktadır. Bu nedenle yaratıcılık için kısaca “var olandan farklı, bir yenilik ortaya çıkarma becerisidir” denilebilir.

Yaratıcı yazma ise; dış dünyayla ilgili yapılan gözlemler sonucunda elde edilen tüm bilgilerin, diğer kişilerden farklı bir biçimde ortaya konmasıdır. Yaratıcı düşüncelerin; hikâye, şiir, masal, karikatür vb. aracılığla yazıya dökülmesi işidir. Yaratıcı yazma için, seçilen konu da önemlidir. Öğrencilerin ilgiyle ve sevecek yazabilecekleri konular seçilmeli, hatta öğrenciler konu seçiminde özgür bırakılmalıdır. Çünkü yaratıcı yazmanın temelinde “özgürlük” vardır.

Peki, neden yaratıcı yazılar yazdırılmalıdır? Gail E. Tompkins, yaratıcı yazma etkinliğinin yaptırılmasının gerekliliğini şu nedenlere bağlar (Maltepe, 2006b: 61; Essex, 1995: 11):

- Çocukları eğlendirmek.
- Çocukların sanatsal ifadelerini geliştirmek.
- Yazmanın değerlerini ve işlevini keşfetmek.
- Çocukların hayal gücünü geliştirmek.
- Öğrencilerin açık fikirli olmalarını sağlamak.
- Çocukların kendilerini tanımlarını sağlamak.
- Okumayı yazmayı öğretmek.

“Yazma süreci ön bilgileri gözden geçirme, düzenleme ve aktarma olmak üzere üç aşamayı içermektedir.” (MEB, 2009: 17). Yaratıcı yazma etkinliklerinde de bu üç aşama dikkate alınmalıdır. Maltepe (2006b), yaratıcı yazma sürecinin yazma öncesi aşamasındaki amacın, öğrencileri bilişsel ve duyuşsal olarak yazmaya hazırlamak olduğunu, bunun için öğrencilerin kendilerini en iyi şekilde ifade edebilecekleri ve yaratıcı yazılar yazabilecekleri yazma konuları ve etkinliklerinin belirlenmesine dikkat edildiğini belirtmiştir. Önceden belirtildiği gibi yazma konuları ve etkinlikleri belirlenirken, öğrencilerin ilgi, istek ve beklentileri dikkate alınmalıdır.

Yazma sürecinde ise öğrenciler, yazılarını her türlü baskıdan uzak, istedikleri biçimde özgürce yazabilmektedirler. Böyle bir ortamın oluşturulmasında, öğretmene önemli görevler düşmektedir. Öğrencileri motive etmek ve örnek olmak adına, öğretmenin de yaratıcı yazma etkinliklerine katılması önemlidir.

Yaratıcı yazma sürecinden sonra, öğrencilerin ürünlerini paylaşmalarına imkân verilmelidir. Bu paylaşım; ürünlerin sınıf veya grup içinde okunması, öğrencilerin düşüncelerini birbirleriyle paylaşması, ürünlerin sınıf panosunda sergilenmesi gibi çeşitli yol ve yöntemlerle gerçekleştirilebilir.

Yaratıcı Yazma Becerisinin Gelişiminde Şiir Türünün Etkisi

Şiir genel olarak; duygu, düşünce ve izlenimlerin az sözcükle, en güzel ve etkili biçimde yazıya dökülmesi işidir, biçiminde tanımlanabilmektedir. Şiir, ders kitabındaki metinlerden, düşünce yazılarından farklıdır. Kavcar, Oğuzkan ve Aksoy’a (2011) göre, şiirde günlük dilin sözcüklerine özel anlamlar yüklenir.

“Şiirlerde sözcükler genellikle sözlük anlamlarının dışında, yan anlamlarıyla, deyim ve değişme ifade

eden mecaz anlamlarıyla kullanılır. Sözcükler yan yana kullanılırken; ses değerlerinin yanında, çağrışımsal ve duygusal anlamlarıyla birlikte dikkate alınır. Oluşturulan bağdaştırmalarda bu çağrışımlardan da yararlanır. Şair bu yolla, bir bakıma okuyucunun kafasında anlatıklarıyla ilgili yeni görüntüler kurmaya ve oluşturmaya çalışır.” (Kıbrıs, 2008: 54). Bu özelliğiyle şiir, diğer edebi türlerden ayrılmaktadır.

Şiirlerin her türlü anlatıma müsait olabildiğini, resamların sözel olarak söyleyemediklerini nasıl renklerle, hatta fırçasıyla anlatıyorsa şairlerin de mısralarıyla anlatabildiğini belirten Akyol (2006) şiir dilinin güdürebildiğini, hayal ettirebildiğini, cesaretlendirebildiğini, geçmişe ve geleceğe götürebildiğini ve bütün bu farklılıkları yaşamının şiirle mümkün olabildiğini ifade etmiştir. Kaya (2013: 66–67) ise şiirle ilgili şunları söylemiştir:

Şiir, kısa dilimlerine birçok duygu ve düşünceyi sığdıran bir yazın türüdür. O yüzden “deşilmesi” en müsait alandır. Çocuğa böyle bir fırsat verilmesi sadece zevk almasını sağlamaz; dil, duygu ve düşünceyi görmesine, duymasına, tatmasına ve yaratıcılığına izin verir. Onlarda zaten doğal olarak var olan merakı, düşünsel ve sanatsal açıdan besler. En önemlisi eleştirel düşünce olanağının verildiği ve bu düşüncenin aktif bir şekilde de gözlemlendiği bir alandır. Şiiri çocuklara sevdirmenin birçok yolu vardır: Şiiri sınıfa getirmek, okumak, şiir hakkında konuşmak ve meraklarını ve isteklerini uyarmak. Çocukların eğlenceyi doğal olarak birinci basamağa koymasının eğitimcinin şiir seçimlerini daha iyi yapmasını sağladığı söylenebilir. Bu yüzden, öğrencilere ilk sunulan şiirlerin dilde ve duyguda eğlenceyi öne çıkaran şiirler olması daha verimli ve sonuç alıcı olacaktır.

Şiir yazma; çocukların duygu, düşünce ve deneyimlerini anlatmasına, günlük ve sıradan olayları yaratıcı ve etkileyici ifadelerle, konuya uygun seçilen sözcükleri, cümleleri ve çeşitli yapıları kullanmasına imkân sağlar. Bu özelliğinden dolayı şiir, yaratıcı yazma çalışmaları için uygun bir türdür.

Her öğrenci şiire ilgi duymayabilir. Şiire ilgi duymayan bir öğrencide şiir merakının yaratılmasında en önemli görev “öğretmen”e düşmektedir. Öğretmen öncelikle kendisinin şiire olan ilgi ve sevgisini, varsa şiir deneyimlerini öğrencileriyle paylaşarak, onlarda şiir okuma ve yazma isteği uyandırmalıdır.

Önceden de belirtildiği gibi, yaratıcı yazma çalışmalarında öğrencilerin kendilerini rahat hissetmeleri, yazılarını özgürce yazmaları sağlanmalıdır. Öğrencilerin yazma etkinliklerine katılmalarını sağlamak ve onların duygularını daha rahat anlatmalarına yardımcı olmak için, düzeye uygun, şiirsel nitelikleri güçlü şiirler uygun bir işlev görürler.

Şiir yazma sürecinde öncelikle, konu seçimine dikkat edilmelidir. Öğrencilerin ilgisini çekmeyen bir konu ile öğrencilerden güzel ve yaratıcı şiirler yazmaları beklenemez. Bu nedenle, konu seçiminde öğrencilerin ilgi ve istekleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğrencilere, güzel ve kolayca zihinde canlandırılacak şiirler okunması gerektiğini söyleyen Akyol (2006), şiir okunurken öğrencilerin gözlerini kapatıp

dinlemelerinin ve dinlediklerini görselleştirmelerinin istenebileceğini ifade etmiştir. Ayrıca, kelimelerle farklı şekillerde oynayarak öğrencilerin tecrübe kazanacaklarını, bu şekillerden bazılarının; bilmeceler, kelimelerle resim oluşturma, akrostiş olduğunu belirtmiştir.

Kıbrıs (2008) ve Kaya (2013) da makalelerinde, okuma-yazma öğretiminde şiir etkinliklerinden nasıl yararlanılacağını açıklamış, çeşitli şiir ve uygulama örneklerine yer vermişlerdir. Öğrencilerin kendi şiirlerini oluşturma süreci, özellikle şiir okuma ve yazma ile ilgili yeterince deneyime sahip olmayan öğretmenler için korkutucu olabilmektedir (Essex, 1995). Bu nedenle söz konusu makalelerin, şiir yazma öğretiminde yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yaratıcı Yazma Becerisinin Gelişiminde Öykü Türünün Etkisi

Öğrencilerin kendilerini yaratıcı bir biçimde anlatabilecekleri uygun anlatım türlerinden birisi de “öykü”dür. Kavcar, Oğuzkan ve Aksoy (2011: 94) öyküyü şu şekilde tanımlamışlardır, “Öykü, olmuş ya da olabilecek olayları anlatan kısa edebiyat eseridir. Öykü, insan yaşamından değişik kesitler sunan, bunu yere ve zamana bağlayarak yapan kısa yazı türüdür.”

Günel’in (2006) de belirttiği gibi; öykü, ülkemizde geleneği olan yazın türlerinden biridir. Geçmiş; masallara, halk hikâyelerine, sözlü anlatım geleneğine dayanabilir. Gelenekler, öykücülüğümüzün gelişmesine olanak sağlamıştır.

Yaratıcı yazma becerisini kazandıran eğitimciler için “Öykü nedir?” sorusu, cevaplanması en zor sorulardan birisidir. Pek çok öğrenci ilkokuldayken, kendi kendilerine yüzlerce öykü okurlar ve okuduklarının hangisinin öyküye benzediğini, hangisinin benzemediğini sezgisel olarak hissederler. Fakat bu “öykü hissi”nin derecesi, öğrenciden öğrenciye farklılaşır ve bu his kendiliğinden meydana gelmez. Ancak hem sınıf içinde yapılan okumalarla hem de okuma sonrası gerçekleştirilen tartışmalarla, öğrencilerin öykünün ne olduğunu daha iyi anlamaları sağlanabilir. Bu tartışmalar, öğrencilere yol göstermek bakımından yararlı bir yoldur. Böylece öğrenciler, kitapların yazı stilleri, içerikleri, bir konunun yapısı ve bu konunun nasıl geliştirildiği arasındaki benzerlik ve farklılıkları görmeye başlar (Essex, 1995).

Temizkan (2011), öykünün çocukların belli bir yaşta sonra merak duymaya başladıkları yazınsal bir tür olduğunu, bu nedenle öyküde diğer türlere göre yaratıcı düşünceye daha çok yer verilmesinin gerektiğini belirtmiştir.

Şiirde olduğu gibi öyküde de yazar serbesttir. İçinden gelenleri istediği gibi yazıya dökülebilir. Bu açıdan öykü, yaratıcı yazma çalışmalarında kullanılacak bir alandır.

Yazma becerisinin kazandırılmasında alternatif tekniklerden biri de, 1980–90 yıllarında ortaya çıkmış “çok kısa öykü” anlamına gelen “küçük öyküler”dir. “Türk edebiyatında yeni bir tür olan küçük öyküler bireyi var oluş problemleriyle birlikte ele alır.” (Demir, 2012:

346).

Demir (2012), küçürek öykülerin edebiyatımızda kısa öykünün bir cümleye kadar küçülmüş şeklini ifade ettiğini, şiirselliklerinin yanında derin ve yoğun anlam katmanlarına sahip olduklarını belirtmiştir. Bu ifadelerden yola çıkarak küçürek öykülerin yaratıcı yazma sürecine zenginlik kazandıracığı söylenebilmektedir. Demir (2012) de yaptığı çalışmada, küçürek öykünün yaratıcı yazma için bir yöntem olarak kullanılabilirliğini ortaya koymaya çalışmıştır. Ancak küçürek öyküler; düşüncelerin, derin ve yoğun bir şekilde anlatılmasını gerekli kıldığı için bu öykü türünden, ortaokul ve lisede yararlanılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Temizkan (2011) bir çalışmasında, yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisini araştırmıştır. Çalışmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 1. sınıflarından birinci öğretim 1-A şubesi (deney grubu) ve ikinci öğretim 1-B şubesi (kontrol grubu) oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 60 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırmacı çalışmasını, 10 hafta boyunca uygulamış ve yaratıcı yazma etkinlikleri sonucunda elde ettiği verileri “Öykü Yazma Becerisi Ölçeği” doğrultusunda değerlendirmiştir. Çalışmada, deney grubu öğrencilerine yaratıcı yazma etkinlikleri uygulanırken, kontrol grubu öğrencileriyle geleneksel yazma eğitimine devam edilmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin öykü yazmalarını kolaylaştırmak amacıyla onlara 5 ayrı konu verilmiş, bu konulardan seçtikleri herhangi birisi hakkında öykü yazmaları istenmiştir. Araştırmacı, konu seçimini yaparken, öğrencilerin düşleri ve yaratıcı düşünceleriyle geliştirebilecekleri konuların seçimine özen göstermiştir.

Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin seviyeleri birbirine çok yakınken, uygulama sonrasında deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öykü yazma becerisi ölçeğine göre son testte almış oldukları puanlar arasında sayısal açıdan deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu bulguya dayanarak, yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisini geliştirmede, geleneksel yazma eğitiminden daha etkili olduğu söylenebilmektedir.

Yaratıcı Yazma Becerisinin Gelişiminde Müziğin Etkisi

İnsanlar; mutluysen, mutsuzken, spor yaparken, yolda yürürken, iş yaparken vb. çeşitli durumlarda müzik dinlerler. Müzik hem güzel ve keyifli bir vakit geçirmemizi hem de ruhumuzu dinlendirerek beynimizin gelişimini sağlar.

Çelikkol (2007), müzik ve zekâ ilişkisi alanında yapılan araştırmaların, bebeklere ana rahminde ve erken yaşlarda klasik müzik dinletmenin, beyinde sakinlik hissi yayan Alfa dalgalarını harekete geçirdiğini ortaya koyduğunu, bu araştırmalarla müziğin düşünce ve bilgi akışını sağlayan sinir dokularını kurmaya yaradığı sonucuna ulaşıldığını belirtmiştir.

“Müziğin gelişimi anne karnından itibaren gerçekleşir. Bebekler anne karnındayken müzik eserlerini duyar ve bunlara tepki verebilirler. Bebeğin anne ve babasının sesini tanıdığını, yüksek sesli müzik dinlenirkenki rahatsızlığını verdiği tepkilerden anlayabiliriz. Anne karnındayken annenin dinlediği sakin bir müzikte onun da sakinleştiği bilinmektedir. Ayrıca hamileyken bebeğe dinletilen müziğin doğum sonrasında çocuğu sakinleştirdiği ve rahat uyumasını sağladığı bilinmektedir.” (Çelikkol, 2007: 42).

Müziğin eski çağlardan itibaren eğitimde araç olarak kullanıldığı bilinmektedir. Çelikkol (2007), müziğin, eğitim açısından önemli işlevlere sahip olduğunu ve toplumda yaratıcı bireylerin oluşmasında müziğin ve diğer sanatların büyük görevler üstlendiklerini belirtmiştir. Yaratıcı yazma çalışmalarında da müzik önemli bir araçtır. Öğrencilerin derse güdülenmelerini sağlamak ve beyinlerini daha aktif hale getirmek için, müziğin kullanılmasının yararlı olduğu düşünülmektedir.

Topçuoğlu Ünal ve Sever (2012) yaptıkları çalışmada, müzik türünün yaratıcı yazmada etkisi olup olmadığını ve etkisi varsa bu etkinin dışavurumunun nasıl olduğunu incelemiştir. Araştırmalarını, 2011–2012 eğitim öğretim yılında Bursa'daki bir ilköğretim okulunda öğrenim gören 6. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirmişlerdir. Araştırmacılar, yazma becerisindeki başarıyı, metin tamamlama şeklindeki serbest çalışma yöntemiyle ölçmeye çalışmışlar; ayrıca öğrencilerin yazdıklarını değerlendirmek için “Yaratıcı Yazma Değerlendirme Ölçeği” kullanılmışlardır. Seçilen metinlerin konusu sırasıyla; yalnızlık, aşk, yoksulluk, geçim sıkıntısı, gurbet ve insan ilişkileridir.

Çalışmalarda kullanılacak müzikler seçilirken, yaygın olarak dinlenen müzik türlerinden; Türk halk müziğini, Türk sanat müziğini, arabesk müziği, klasik müziği, pop müziği ve rap müziği kullanmışlardır. Araştırmacının uygulamasını, müziksiz yazımda iki ve müzikli yazımda iki olmak üzere toplam dört ders saatinde gerçekleştirmişlerdir.

Araştırmanın sonucunda, müzikli ve müziksiz ortamda yazılan yaratıcı metinlerin başarı puanı ortalamalarının birbirinden farklı olduğunu, öğrencilerin metinlerini oluştururken müzikten olumlu etkilendiklerini belirlemişlerdir.

Araştırma sonuçları müzik türüne göre incelendiğinde ise, pop müziğin öğrenci psikolojisini olumlu etkilediği ve öğrencilerin metinlerini “mutlu son”la tamamladıkları belirlenmiştir. Halk müziğinde ise, müzikli çalışmada müziksiz çalışmaya göre “mutluluk” teması daha çok işlenmiştir. Buna bağlı olarak araştırmacılar, halk müziğinin öğrencilerde olumlu duygular geliştirilmesinde yardımcı olduğu sonucuna varmışlardır.

Arabesk müzik eşliğinde yapılan çalışmada en çok “ölüm” temasının işlenmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar, bu durumun düşündürücü olduğunu belirtmişlerdir. Klasik müzik eşliğinde yapılan çalışmada ise, “mutluluk” temasında artış olduğu gözlenmiştir.

Rap müzik eşliğinde yapılan çalışmada, öğrencilerin “acı” ve “mutsuzluk” temasını daha çok işledikleri ortaya çıkmıştır. Türk sanat müziği dinletilerek yapılan müzikli çalışmada ise, müziksiz çalışmaya göre en çok değişim gösteren temanın “ayrılık” teması olduğu belirlenmiştir. Araştırmacılar, diğer temalarda önemli bir değişikliğin gözlenmediğini ifade etmişlerdir.

Yapılan araştırmanın bulgularına bakıldığında; öğrencilerin yaşları, sosyo-kültürel düzeyleri, ön bilgileri, derse hazırbulunuşluk düzeyleri, konuya gösterdikleri ilgi gibi yazma başarısı etkileyen pek çok değişken olsa da, müziğin genel olarak yaratıcı yazma başarısını etkilediği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Yaratıcı Yazma Becerisinin Gelişiminde Karikatürün Etkisi

“Karikatür ‘Caricare’ İtalyanca bir kelime olup insanın ve eşyanın abartılarak çizilmesi, komik şekilde çizilerek çizgide mizah yapma olayıdır. Karikatürler, her yaş grubuna hitap edebilen eğlence, gülmece, hiciv (yerme), düşünme ve görsellik içeren sanat ürünleridir. Bu nedenle karikatürlerin yaygın olarak kullanılmasının nedeni, kişinin anlatacaklarını daha rahat, görsel ve eğlenceli bir yolla anlatmasından kaynaklanmaktadır.” (Özşahin, 2009: 102).

Öğrencilerin zorlu bir süreç sonunda kazandıkları yazma becerisini daha çok sevmelerini ve güdülenmelerini sağlamak için karikatürlerden yararlanmak, kullanılabilir etkili yöntemlerden biridir.

Uğurel ve Morali (2006), eğitimde karikatürlerin kullanımının sadece yazılı ders materyallerinde görselliği destekleme alanı ile sınırlı olmadığını; karikatürlerin, mizahın etkili bir biçimde kullanıldığı yerler olarak, özellikle psikolojik etkileri açısından, öğrenme ve öğretmede kayda değer etkilere sahip araçlar olduğunu ifade etmişlerdir.

“Karikatür, dolayısıyla mizah, öğrencilere ve öğretmenlere daha rahat, ilgi çekici ve motive edici bir sınıf atmosferi sağlamak açısından son derece elverişli bir öğretim materyalidir. Araştırmalar, mizahın problem çözme, yaratıcılık, dil becerileri ve stresle başa çıkma gibi bilişsel becerilerle ilişkili olduğunu ortaya çıkarmaktadır.” (Bayülgen, 2011: 40).

Karikatürle ilgili yapılan bu açıklamalardan yola çıkarak, karikatürün yaratıcılıkla doğrudan ilgisi olduğu ve yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Nitekim bu düşünceyi destekleyen çalışmalardan biri Bayülgen (2011) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bayülgen, çalışmasını nerede gerçekleştirdiğini belirtmemiş ancak 8. sınıf öğrencileri ile çalıştığını ifade etmiştir. Çalışmada iki rubrik kullanılmıştır: Grup çalışması rubriği ve yazılı anlatım rubriği. Karikatür yardımıyla yaratıcı yazma etkinliği iki bölümden oluşmuştur: İlk bölümde “derse güdüleme”, ikinci ve son bölümde ise “yaratıcı yazma çalışması” yapılmıştır.

Birinci bölüm; sınıfın gruplara ayrılması, gruplara içi silinmiş karikatür baloncuklarının dağıtılması, ka-

rikatürlerin yapılması, çalışmaların gruplar arasında paylaşılması ve karikatürlerin orijinallerinin öğretmen tarafından gösterilmesi adımlarından oluşmaktadır. 2. bölüm ise; öğrencilerin bireysel çalışacakları şekilde hazırlanmaları, kâğıtlara basılmış karikatürlerin dağıtılması, karikatürlerdeki mesaj ve verilen soru doğrultusunda yirmi beş dakikalık sürede yaratıcı bir yazı yazmaları yönergelerinin verilmesi, yazıların yazılması ve yazıların toplanması adımlarından oluşmaktadır.

Araştırmacı; dersin başında öğrencilerin derse ve etkinliğe çok olumlu bir tutumla yaklaştıklarını gözlemlemiş, bu durumun, çalışmanın mizah içermesinden kaynaklandığını belirtmiştir. Uygulama sürecinde, grupların motive ve hızlı bir şekilde boş baloncukları doldurdukları, süre bitiminde ise öğrencilerin beğendikleri çalışmaları takdir ettikleri ve aralarında pozitif bir iletişim olduğu gözlemlenmiştir. Uygulama sonucunda araştırmacı, yazı çalışması öncesinde yaşanan stresli ortamın, öğrencilere hemen hemen hiç yansımadığını; ders katılımı daha az olan veya akademik olarak daha zayıf öğrencilerin çoğunun, bu çalışmada çok daha aktif olduğunu ve derse daha istekli katıldıklarını gözlemlediğini belirtmiştir.

Bayülgen, karikatürdeki mesajı anlamak, eleştirel düşünmeye çalışılırken aynı zamanda yaratıcı olmak ve tüm bunları dilbilgisi ve kompozisyon kuralları çerçevesinde yazıya dökmek zor bir etkinlik olarak algılandığında, derse mizahla başlamanın ve bir karikatürden yola çıkarak yazı yazacak olmanın öğrencilerin kaygılarını azalttığı ve yazma eyleminin öğrencilere çok daha ilgi çekici geldiği sonucuna ulaşmıştır. Bu etkinliğin, yaratıcı yazma konusunda önyargıların kırılmasına ve motivasyonun geliştirilmesine sağladığı katkının yanı sıra grup çalışmasında iletişim becerilerinin geliştirilmesi, derse daha olumlu yaklaşılması açısından da etkili bir çalışma olduğu belirtilmiştir. Söz konusu çalışmanın bulgularına bakıldığında, karikatür uygulamasının, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Yaratıcı Yazma Becerisinin Gelişiminde İstasyon Tekniğinin Etkisi

İki bin beş yılında eğitim sistemimizde yapılan değişikliklerle yapılandırmacı yaklaşıma geçilmiş, yeni öğretim programlarıyla birlikte öğrenciyi merkeze alan yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanımı önem kazanmıştır. Öğrencilerin başarı ve tutumlarına olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülen tekniklerden biri “istasyon tekniği”dir.

“İstasyon yöntemi, bütün sınıfın her aşamaya katkı sağlaması yoluyla bir önceki grubun yaptıklarını ileri götürmeyi öğreten öğrenci merkezli bir yöntemdir.” (Gözütok, 2007: 256). Öğrenciler, belirtilen sürede oluşturulan istasyonlara uğramakta ve karşılıklı etkileşim yoluyla duyu organlarını kullanarak etkinliklere katılmaktadırlar. İstasyon tekniği uygulanırken, istasyonlarda yapılacak görevler, öğrencilerin sınıf seviyesine ve dersin amaçlarına dikkat edilerek oluşturulmalı, öğren-

cilerin başarabileceği açık uçlu etkinlikleri içermelidir.

İstasyon tekniği yapısı gereği, öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini ve ortaya yaratıcı ürünler çıkarmalarını sağlayan bir etkinliktir. Yazı eğitiminde, sürecin daha eğlenceli geçmesini, öğrencilerin yazma eyleminden keyif almalarını sağlayabilecek bir tekniktir. Dolayısıyla, yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesi sürecinde bu teknikten yararlanmanın yararlı olacağı düşünülmektedir. Maden ve Durukan'ın (2010) gerçekleştirdiği çalışma, bu görüşü destekler niteliktedir.

Söz konusu araştırmanın amacı, istasyon tekniğinin ilköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ve Türkçe dersine karşı tutumları üzerindeki etkisini değerlendirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2009-2010 öğretim yılında Erzurum il merkezindeki bir ilköğretim okulunda 6. sınıfta okuyan 47 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, deneysel modellerden "Kontrol Gruplu Ön test - Son test Modeli" kullanılmıştır. Yansız atama yoluyla oluşturulan deney grubunda 25 öğrenci; kontrol grubunda ise 22 öğrenci bulunmaktadır. Çalışmada, deney grubunda istasyon tekniği; kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi uygulanmıştır. Yazma becerisi başarısı, hikâye tamamlama şeklinde yapılan serbest yazma çalışması ile ölçülmüştür. Serbest yazma çalışması ürünlerini değerlendirmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen, Yazılı Anlatımı Değerlendirme Formu (YADF) kullanılmıştır. YADF, uygulama öncesinde "ön test" ve sonrasında "son test" olarak, öğrencilerin yazma ürünlerini değerlendirmede kullanılmıştır. Araştırmacılar, Türkçe dersine yönelik tutumları belirlemek için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda (2006) yer alan 20 maddelik tutum ölçeğini kullanmıştır.

Deney grubunda bulunan 25 öğrenci, öğretmenleri tarafından beş istasyona ayrılmıştır. Yaratıcı yazma becerisi kazandırmak için deney grubundaki beş ayrı istasyona kendi istek, hayal ve düşünceleri doğrultusunda yazı yazmaları için beş ayrı konu verilmiştir. Araştırmacılar, konuların açık uçlu, geliştirilebilir, hayal gücünü kullanmaya izin veren ve yaratıcı yönünün olmasına dikkat etmiştir. Kontrol grubunda ise, yaratıcı yazma becerisi kazandırmaya yönelik konu ve uygulamalar, geleneksel öğretim yöntemi ile dersin öğretmeni tarafından yapılmıştır.

Araştırma bulgularına bakıldığında; deney grubundaki öğrencilerle kontrol grubundaki öğrencilerin, yaratıcı yazma ön test ortalamaları arasındaki anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Deney grubundaki öğrencilerle kontrol grubundaki öğrencilerin yaratıcı yazma son test ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında ise, deney ve kontrol grubu son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Araştırmacılar bu bulgulardan hareketle; istasyon tekniği ile yaratıcı yazma çalışmaları yapılan deney grubundaki öğrencilerin yaratıcı yazma başarılarının, geleneksel öğretim yöntemi ile ders işlenen kontrol grubundaki öğrencilere göre daha fazla arttığını, kontrol

grubundaki öğrencilerin deney grubundaki öğrencilere göre yaratıcı yazma başarılarında daha düşük bir artışın olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bir başka sonucu ise, Türkçe dersine yönelik tutumlardır. Araştırmacılar tarafından, deney ve kontrol gruplarının Türkçe dersine yönelik tutumlarına ait ön test ortalamalarında belirgin bir farklılığın olmadığı ancak son testte deney grubu lehine tutum ortalamalarında farkın olduğu, fakat iki grupta da tutum düzeylerinin arttığı görülmüştür. Bu bulgulara dayanarak; istasyon tekniğinin, geleneksel öğretim yöntemine göre, yaratıcı yazma becerilerinin kazandırılmasında ve Türkçe dersine yönelik tutum üzerinde daha etkili olduğu söylenebilmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Çocukların duygu, düşünce ve deneyimlerini anlatmasına, olayları yaratıcı ve etkileyici ifadelerle, konuya uygun seçilen sözcükleri, cümleleri ve çeşitli yapıları kullanmasına imkân sağlayan şiir, yaratıcı yazma çalışmaları için uygun bir türdür. Şiir yazma sürecinde, konu seçimine dikkat edilmesi önemlidir. Çünkü öğrencilerin ilgisini çekmeyen veya bilgi sahibi olmadıkları bir konuyla ilgili, öğrencilerden güzel ve yaratıcı şiirler yazmaları beklenemez. Bu nedenle, konu seçiminde öğrencilerin ilgi ve istekleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğrencilerin kendilerini yaratıcı bir biçimde anlatabilecekleri uygun anlatım türlerinden birisi de öyküdür. Yazar, şiirde olduğu gibi öyküde de serbesttir ve içinden gelenleri istediği gibi yazıya dökebilir. Bu açıdan öykü, yaratıcı yazma çalışmalarında kullanılacak bir alandır. Öykünün bir türü olan ve "çok kısa öykü" anlamına gelen küçürek öyküler, şiirselliklerinin yanında derin ve yoğun anlamlara sahip oldukları için bu öykü türünün de yaratıcı yazma sürecine zenginlik kazandıracığı söylenebilmektedir. Nitekim Temizkan (2011) yaptığı bir çalışmada, yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisini araştırmış ve uygulama öncesinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin aynı seviyeleri, uygulama sonrasında deney grubu lehine anlamlı bir düzeyde değişmiştir. Bu bulgu da, yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisini geliştirmede, geleneksel yazma eğitiminden daha etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Eski çağlardan itibaren, eğitimde araç olarak kullanıldığı bilinen müzik, hem güzel ve keyifli bir vakit geçirmemizi hem de ruhumuzu dinlendirerek beynimizin gelişimini sağlar. Yaratıcı bireylerin oluşmasında müziğin önemli görevleri bulunmaktadır. Yaratıcı yazma çalışmalarında da müzik önemli bir araçtır. Bu nedenle öğrencilerin derse güdülenmelerini sağlamak ve beyinlerini daha aktif hale getirmek için müziğin kullanılmasının yararlı olduğu düşünülmektedir. Topçuoğlu Ünal ve Sever'in (2012) yaptıkları çalışma da bu ifadeyi destekler niteliktedir. Müzik türünün yaratıcı yazmada etkisi olup olmadığını ve etkisi varsa bu etkinin dışavurumunun nasıl olduğunun incelendiği bu çalışmanın sonunda, müziğin yaratıcı yazma başarısını etkilediği

sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik gibi yaratıcı yazma becerisini olumlu yönde etkileyen yöntemlerden biri de karikatürdür. İnsanın ve eşyanın abartılarak çizilmesi, komik şekilde çizilerek çizgide mizah yapma olayı olarak tanımlanan karikatür, her yaş grubuna hitap edebilen eğlence, gülmece, yergi, düşünme ve görsellik içeren bir sanat türüdür. Karikatürün, yaratıcılıkla doğrudan ilgisi vardır ve yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilecek bir yöntemdir. Bayülgen (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmada karikatürün, yaratıcı yazma becerisinin gelişimine etkisi incelenmiştir. Çalışma sonucunda araştırmacı; öğrencilerin derse ve etkinliğe çok olumlu bir tutumla yaklaştığını, öğrencilerin birbirleriyle pozitif bir iletişim kurduğunu, akademik anlamda zayıf öğrencilerin çoğunun, çalışmada çok daha aktif olduğunu ve derse daha istekli katıldıklarını gözlemlemiştir. Bu çalışmanın verilerine bakıldığında, karikatür uygulamasının, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilediği belirtilebilmektedir.

Karikatürün yanı sıra istasyon tekniği de, yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde etkilidir. Öğrenciler, belirtilen sürede oluşturulan istasyonlarla uğraşır ve karşılıklı etkileşim yoluyla duyu organlarını kullanarak etkinliklere katılırlar. Şiir ve öykü yöntemlerinde olduğu gibi istasyon tekniğinde de seçilen konu ve etkinlik, öğrencilerin ilgi alanlarıyla ve sınıf düzeyleriyle tutarlı olmalıdır. İstasyon tekniğinin, öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini ve ortaya yaratıcı ürünler çıkarmalarını ve yazı eğitimi sürecinin daha keyifli geçmesini sağlayan bir etkinlik olduğu belirtilebilir. Dolayısıyla, yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesi sürecinde bu teknikten yararlanmanın yararlı olacağı düşünülmektedir. Maden ve Durukan'ın (2010) gerçekleştirdiği çalışma, bu görüşü destekler niteliktedir. Araştırma bulgularına bakıldığında; uygulama öncesinde deney grubu ve kontrol grubundaki öğrencilerin, yaratıcı yazma seviyeleri arasında anlamlı bir fark yokken; uygulama sonrasında deney grubundaki öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bu bulgular da, istasyon tekniğinin, geleneksel öğretim yöntemine göre, yaratıcı yazma becerilerinin kazandırılmasında ve Türkçe dersine yönelik tutum üzerinde daha etkili olduğunu desteklemektedir.

Ülkemizde, özellikle 2005 yılında yapılan değişikliklerle birlikte, yazı öğretiminin ve yaratıcı yazmanın daha çok önem kazandığı söylenebilmektedir. Yaratıcı yazma ile ilgili son yıllarda ülkemizde; şiir, öykü, müzik, karikatür ve istasyon tekniğine dayalı, yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye yönelik uygulamaların yapıldığı, ayrıca yaratıcı yazmanın ne olduğu ve öğretilmesinin neden önemli olduğunu belirten çalışmalar bulunmaktadır. Ancak, bu konuyla ilgili yapılan akademik çalışmalar yeterli değildir. Araştırmada incelenen; şiir, öykü, müzik, karikatür ve istasyon tekniği ile ilgili pek çok araştırma örnekleri bulunmaktayken, bu alanların, yaratıcı yazma becerilerine etkisinin araştırıldığı çalışma örnekleri ne yazık ki yeterli düzeyde değildir. Bu nedenle, araştırmada incelenenlerden farklı yöntem

ve tekniklerin de yaratıcı yazma becerilerine etkisinin araştırılması ve söz konusu alanın daha çok geliştirilmesi gerektiği ortadadır.

Kaynakça

- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2008). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akyol, H. (2001). *Türkçe ilkökuma yazma öğretimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Bayülgen, N. (2011). Yazı çalışmalarında karikatür, motivasyon ve yaratıcılık. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi (ATED)*, 1(1), 39–55.
- Binbaşıoğlu, C. (2004). *İlkökuma ve yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çelikkol, Ö. (2007). *Kelime kazanımında müziğin etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (19), 343–357.
- Demirel, Ö. (2002). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Essex, C. (1995). *Creative Writing in the Elementary School*. Hot Topic Guide 57. Bloomington, IN: ERIC Clearinghouse on Reading, English and Communication. (ERIC No. ED 380809).
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (12), 178–195.
- Gözütok, F. D. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (2. Baskı, s. 256). Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Günel, B. (2006). Yaratıcı yazarlık ve günümüz Türk öyküsü. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46 (2) ,61–86. doi: 10.1501/Dtcfder_0000000674
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Aksoy, Ö. (2011). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaya, M. (2013). Okuma-yazma öğretiminde şiir. *Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi*, 10 (1), 49–96.
- Keskinkılıç, K. (2005). *İlkökuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kıbrıs, İ. (2008). Okuma ve yazma çalışmalarında şiir etkinliklerinden nasıl yararlanılabilir?. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 53–66.
- Maden, S. ve Durukan, E. (2010). İstasyon tekniğinin yaratıcı yazma becerisi kazandırmaya ve derse karşı tutuma etkisi. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)*, 28, 299–312.
- Maltepe, S. (2006a). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünle-*

rinin değerlendirilmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Maltepe, S. (2006b). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım uygulamaları için bir seçenek: Yaratıcı yazma yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 132, 56–66. doi: 10.1501/Dilder_0000000056

Özşahin, E. (2009). Karikatürlerle coğrafya öğretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 20, 101–121.

Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2009). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim*

programı ve kılavuzu (1- 5. Sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.

Temizkan, M. (2011). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 919–940.

Topçuoğlu Ünal, F. ve Sever, A. (2012). Yaratıcı yazmada müziğin etkisi. *Turkish Studies*, 7(4-II), 2907–2918. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies,3543>

Uğurel, I. ve Moralı, S. (2006). Karikatürler ve matematik öğretiminde kullanımı. *Millî Eğitim*, 170, 32–46.

A Compilation of Studies Conducted for Development of the Creative Writing Skills

Bengisu Kaya

Gazi University

bengisu_kaya89@hotmail.com

ABSTRACT

Individuals should gain creative writing skills to can more easily integrate to rapidly developing and changing world, more practical and creative thinking, accordingly better express themselves, in order to have different qualities than other individuals. In 2005, with the amendment of our educational system, creative writing activities have been given more space in the Turkish curriculum. However it is not sufficient, different methods and techniques are believed to be necessary to employ for the development of creative writing. The purpose of this study, provide a perspective to educators offering a variety of methods and techniques which will allow the development of students' creative writing skills. For this purpose, a compilation was prepared by examining studies related to teaching methods and techniques which affecting the development of students' creative writing skills. National and international literatures are scanned in this study which is performed by the descriptive method. Result of the scanning achieved articles; taking into consideration the purposes and results were analyzed and many factors have been achieved which affect the students' creative writing skills. These factors were examined under five headings including poems, stories, music, cartoons and station techniques. As a result of the examination has been identified these factors positively affect students' creative writing skills.

Keywords: Development of creative writing skills, creative writing, creativity, writing.

Individuals use “language” to transfer emotions, thoughts, desires to other individuals. Language is the most important tool used for this purpose. The “language” is come at the beginning of elements that communities' protect and maintain their assets. Culture through language, is passed down through generations. Each individual from his birth, his heard and learned the first language from environment is “native language”. Maltepe (2006a) stated that; language skills can be summarized as individuals' understand fully and correctly what they listen, see, read, and still tell them to others fully and correctly.

According to elementary Turkish curriculum, gain of language skills are based on reading, speaking, listening, visual reading and visual presentation works. Demirel (2002) stated that writing skills have evolved quite heavy, so it has been stated that various exercises should be done. Because in the writing process; such as grammar rules, vocabulary, dexterity, using language effectively and can be increased the numbers of many features are hiring condition.

From the end of the 20th century, efficient and beautiful writing teaching to students is one of the important issues. Because these skills are acquired in childhood, lasts throughout the life of the individual and the individual's life is directly affected. However, Keskinkılıç (2005) stated that, before anything that the first grade of students in order to write, their hands must reach maturity to hold the pen and their eyes should come to the situation to see the article.

Text in the process, students are forced to slightly more than

Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları,
1 (2), 89-101

Research in Reading & Writing Instruction,
1 (2), 89-101

in other areas. One of the methods which is students' passing this challenging process more convenient and in addition allows the audience to enjoy to writing is "creative writing". In 2005, with the amendment of our educational system, creative writing activities have been given more space in the Turkish curriculum. However it is not sufficient, different methods and techniques are believed to be necessary to employ for the development of creative writing.

The purpose of this study, compiled studies in creative writing applications, explains a number of applications for the development of students' creative writing skills. The study has been given to poetry, stories, music, cartoons, and the station techniques that are determined develop creative writing.

Basic language skills in Turkish education is considered to be one of the most difficult skills developing types of writing in the development of creative writing, a perspective is expected to gain to educators with this study.

The purpose of this study is explain what is creative writing, why need to develop creative writing and, which methods and techniques are effective in the development process of creative writing skills. For this purpose, the national and international studies which conducted for the development of that skill have been compiled. In this study will be given poetry, stories, music, cartoons, and station technique which are determined that develops creative writing skills.

Creative Writing

Akyol (2001: 51) the concept of writing, "Writing is able to deliver the required symbols and signs as motoric, to be able to express our thoughts." explained. Written expression, each kind of events, thoughts, cases and feelings, the best way of using language, within a certain plan to deliver to others and to continue tomorrow, so it can be defined as a tool that gives the opportunity to provide persistence (Aktaş & Gündüz, 2008: 163).

Ministry of National Education (2009: 13) will enable the development of these basic skills in students with training program and learning areas and benefits in the Turkish lesson (grades 1 – 5) curriculum:

- Turkish right, good and effective use,
- Critical thinking,
- Creative thinking
- Communication,
- Problem solving,
- Research,
- Using information technology,
- Entrepreneurship,
- Decision-making,
- Intertextual reading,
- Emphasis on personal and social values.

Text types are divided into two, including informational articles and creative writing. Creative writing and the development of creative writing will be examined

in this article. "Creativity occupies an important place in community and human development, it is a talent which is every individual out there and at the every stage of life; ranging from daily life to the scientific studies of a wide range of processes in an area attitude and behavior; new and something different extraction from existing; to be able to see near and far surroundings; is an intense increase in awareness and consciousness." (Maltepe, 2006a: 32; 2006b: 59).

If creative writing; all the information which obtained from as a result of the observations about outside world that is set out in a different way from other people. Creative ideas' redacting through stories, poems, fairy tales, cartoons, etc.

The chosen topic is also important for creative writing. Topics which students' interest and they could fondly, should be chosen, even in the choice of subjects, students should be able to be freed. Because creative writing based on "freedom".

So, why should print creative writing? Gail E. Tompkins made the necessity of the creative writing activities that connect to the following reasons (Maltepe, 2006b: 61; Essex, 1995: 11):

- To entertain the kids.
- Develop children's artistic expression.
- Explore the values and function of writing.
- Develop children's imagination.
- Ensure that students' open-minded.
- Ensure that children recognize themselves.
- Teach to read and write.

The Effect of Poetry in the Development of Creative Writing Ability

Poetry in general; emotions, thoughts and impressions just words, is the most beautiful and efficient post loss, can be defined in the form. Writing poetry is allowed to flow that; describing their children's feelings, thoughts and experiences, creative and impressive expressions of daily and ordinary events, appropriate to the selected words, phrases and a variety of structures. Due to this feature, poetry is suitable type for creative writing.

In the process of writing poetry, firstly, should be careful in the choice of subjects. With an uninteresting topic for students, beautiful and creative writing poems are not to be expected to students.

Kıbrıs (2008) and Kaya (2013) in their articles, explained how to get read-write teaching poetry events, have provided a variety of examples of poetry and practice. "To a teacher who has not had much experience reading or writing poetry, it can be a very intimidating thing to consider working with elementary school students on creating their own poetry." (Essex, 1995: 13). Therefore, the aforementioned articles, is thought to be beneficial in the teaching of poetry writing.

The Effect of Story in the Development of Creative Writing Ability

Students can describe themselves in a creative manner

one of the appropriate expression type is “stories”. Kavcar, Oğuzkan and Aksoy (2011: 94) have described the story as follows, “Stories is a short piece of literature which describing the events that may be or become. Stories are the kind of short article that offering various sections of human life, connecting it to the place and time.”

“One of the most difficult questions for many creative writing instructors to answer is, ‘What is a story?’ Most children, by the time they reach elementary school, have been exposed, through first being read to, and then by reading on their own, to hundreds of stories, and they may at this point have an intuitive feel for what ‘seems like a story’ and what doesn’t. But this ‘story-sense’ will vary in degree for each student, and it is not something that can be relied upon to occur automatically. A sense of what a story is can be reinforced during our classroom reading of stories, and also, importantly, in post-story discussion. If students are led in a helpful way in these discussions, they may begin to see similarities and differences between books of different writing styles and content and will begin to form an idea of the forms and structures that stories generally follow.” (Essex, 1995: 12).

One of the alternative techniques for the improvement of writing skills is “short short stories” which means “very short story”. Short short stories are considered to be more appropriate to use at middle school and high school, because this type described ideas in a deep and intense.

Temizkan (2011) have investigated in a study, creative writing activities’ effects on the ability to write a story. In this study, the experimental group students applying to the creative writing activities, while the control group students have been studying the traditional writing. Before the implementation level of the students in the experimental and control groups were similar, after the application the experimental group has changed in favor of significantly. Based on this finding can be said that creative writing activities are more effective than traditional writing instruction in the development of the ability writing story.

The Effect of Music in the Development of Creative Writing Ability

A Music is both beautiful and enjoyable to spend time as well as resting our souls provides development of our brain. It is known that music has been used as a tool in education from ancient times.

Çelikkol (2007) stated that music has important functions in terms of education and music and other arts undertook the great roles in the formation of creative individuals in the community. Music is an important tool in the study of creative writing. It is thought that using music is beneficial to make students motivated to lesson and their brains more active.

In their study, Topçuoğlu Ünal and Sever (2012) investigated that whether there was impact of the type of

music on creative writing and if any impact, how the expression of this impact was. When selecting the music to be used in the studies, widely listened types of music have used which are Turkish folk music, Turkish art music, arabesque music, classical music, pop music and hip-hop music. Application of the research has conducted in two hours for without music writing, two hours music writing and total of four lessons.

As a result of the research, mean scores of creative texts which are written in the environment of with music and without music are different from each other, it is determined that students have been positively influenced from music during creating texts. Referring to the findings of the research can be concluded that, the music affect the success of creative writing.

The Effect of Cartoon in the Development of Creative Writing Ability

Students earned writing skills at the end of a difficult process. Cartoons are one of the effective methods that can be used for writing skills’ to be loved by students.

One of the studies supporting this idea was carried out by Bayülgen (2011). After the developed applications researcher noted; most of the students which are class attendance is less or academically weaker, in this study these students much more active and they are more willing participate to lessons, and a positive communication have evolved among the students.

Considering the data of this study, cartoon application is thought to positively influence students’ creative writing skills.

The Effect of Station Technique in the Development of Creative Writing Ability

It is expected to students’ achievement and attitudes contribute positively one of the techniques is “station technique”. Station technique is an activity that allows students to take revealed creative thinking and creative products. Therefore, in the development of creative writing skills, using this technique is considered to be useful.

Maden and Durukan’s (2010) study, support this view. The effects of the station technique evaluate on the primary school students’ creative writing skills and their attitudes towards to Turkish lesson. Considering the findings of the study was observed students in the experimental group and control group, there isn’t a significant difference between the pre-test averages.

However, a significant difference has emerged between in the experimental group and control group students’ post-test averages. In addition, developed more positive attitudes towards the Turkish lesson are determined by students in the experimental group. Based on these findings, it can be said that the station technique is more effective than traditional teaching methods, in creative writing skills and attitude towards to Turkish lesson.

Conclusion and Discussion

Creative writing-related researches in our country in recent years, there are studies based on a variety of teaching methods and techniques, the practices to improve the ability of creative writing skills in addition that what is creative writing and why is it important teaching that studies. In our country, there are studies investigating poetics, stories, music's, cartoons' and station techniques' impact on the development of creative writing skills.

Poem which allows us to express children's feelings, thoughts and experiences, use events with creative and inspiring statement, appropriate to the selected words, phrases and various structures is a suitable style for creative writing studies.

One of the appropriate type of narrative is the story which is students can describe themselves in a creative manner. The author is free in poetry, as in the story and may redact from within as desired. From this perspective, the story can be used in the creative writing studies. It can be said that short short stories will gain a wealth to creative writing process.

From ancient times, music known to be used as a tool for education, there are important tasks in the development of creative individuals. For this reason, using music is thought to be beneficial to students' motivated

to lessons and their brains' make more active.

Such as music, the cartoon is one of the methods creative writing skills positively affect. Cartoon drawing defined as the exaggerated drawing of people and goods and a funny way to make humor, it is a kind of art can appeal to every age group and contains; entertainment, humor, satire, and visual thinking. Cartoon has a direct interest in creativity and it is a method that could be used creative writing skills.

As cartoons, station technique is effective in the development of creative writing skills. Students deal with created stations in the specified time and through interactions attends events using their senses. Station technique can be specified as an event that provides for students' creative thinking, and extraction of their creative products and passing of their writing education process more enjoyable.

In our country, especially with the amendment made in 2005, the teaching of writing and creative writing can be said to have become more important. However, the studies are not enough. Therefore, creative writing area needs further development. While there were a lot of research examples about poetry, stories, music, cartoon, and station technique, study examples that investigate the impact of creative writing skills, unfortunately, is not sufficient.